

ARENDA
KOMMUNE

Forslag til planprogram

Revisjon av
kommuneplanens samfunnsdel 2019-2029
Arendal kommune

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Arendal, 14. november 2018

1. Innhold

2.	INNLEDNING	3
2.1.	Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel	3
2.2.	Krav om planprogram	4
3.	FNs BÆREKRAFTSMÅL OG SAMSKAPING	5
3.1.	FNs bærekraftsmål	5
3.2.	Samskaping i Arendal.....	5
4.	FORVENTNINGER OG FØRINGER	7
4.1.	Nasjonale forventninger og føringer	7
4.1.	Regionplan Agder 2020 og 2030	7
4.1.	Kommunale planer og strategier	8
5.	UTVIKLINGSTREKK	9
5.1.	Befolkningsvekst / unge-eldre	9
5.2.	Levekår/folkehelse.....	9
5.3.	Ett Agder / økt sentralisering	9
5.4.	Klima, miljø og klima-beredskap.....	10
5.5.	Næringsattraktivitet.....	10
5.6.	Bostedsattraktivitet:	10
5.7.	Demokrati/deltagelse	11
6.	FORSLAG TIL MÅL FOR ARENDAL KOMMUNE	12
6.1.	Prioriterte bærekraftsmål for kommuneplanrevisjonen.....	12
6.2.	Arendal kommunes prioriterte mål og relevante delmål:	14
6.3.	Videre arbeid med bærekraftsmålene	16
7.	FREMDRIFTSPLAN OG ORGANISERING	17
7.1.	Forslag til fremdriftsplan	17
7.2.	Organisering av planarbeidet	17
7.3.	Kommunikasjon og medvirkning.....	17
8.	VEDLEGG	18
8.1.	Samskaping i Arendal (følg lenken i teksten)	18
8.2.	Befolkningsstatistikk	18
8.3.	VEDLEGG: FNs bærekraftsmål.....	19

2. INNLEDNING

Arendal bystyre har gjennom Planstrategien vedtatt at hele kommuneplanen skal revideres. (Bystyrevedtak desember 2016.)

Arendal Bystyre vedtok i møte 6. september 2018 følgende om planrevisjonen:

«Arendal bystyre vedtar oppstart av planarbeid med revisjon av kommuneplanens samfunnsdel 2018-2028 i henhold til plan - og bygningslovens § 11-12. Arendal bystyre vedtar å utarbeide et forslag til planprogram, som skal vedtas i Kommuneplanutvalget i august 2018 og legges ut til offentlig ettersyn, i samsvar med plan - og bygningslovens § 11-13. I planprogrammet skal det framgå utfordringer, mål/ føringer, strategier, planinnhold og prosess.

Føringer for prosessen:

1. FN's bærekraftsmål skal legges til grunn for kommuneplanens samfunnsdel
2. Som en innledende del av revisjonsarbeidet skal det utarbeides en sivilsamfunnsstrategi som foreslår prinsipper for samskaping med sivilsamfunnet. Samarbeidsrådet i Med Hjerter For Arendal inviteres inn i dette arbeidet.
3. Bystyrets fagkomiteer skal være sentrale i revisjonsprosessen. Varaordfører sammen med de 3 komitelederne oppnevnes som styringsgruppe for arbeidet. For å sikre god samskaping oppfordres samarbeidsrådet i Med Hjerter For Arendal til å oppnevne 4 representanter som også inngår i styringsgruppen, samt 2 representanter fra opposisjonen velges inn i styringsgruppen.
4. Varaordfører oppnevnes som styringsgruppens leder. «

2.1. Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument, og består av en samfunnsdel og en arealdel. Samfunnsdelen skal ta stilling til kommunesamfunnets langsiktige utfordringer og overordnede målsettinger for samfunnsutviklingen (mål og strategier), samt gi føringer for arbeidet innenfor de forskjellige kommunalområdene, jf. plan- og bygningslovens (heretter PBL) § 11-2.

Kommuneplanens samfunnsdel skal være et retningsgivende og tydelig styringsverktøy for kommunens politiske og administrative ledelse og kommunens samarbeidspartnere om utvikling av kommunen. Samfunnsdelen skal omhandle kommunens hovedutfordringer i lys av samfunnsutviklingen nasjonalt og regionalt, og ha en tydelig visjon og omhandler de viktigste satsingene for å nå visjonen.

Arealdelen skal vise sammenhengen mellom fremtidig samfunnsutvikling og arealbruk, samt hvilke viktige hensyn som skal ivaretas ved disponering av arealene.

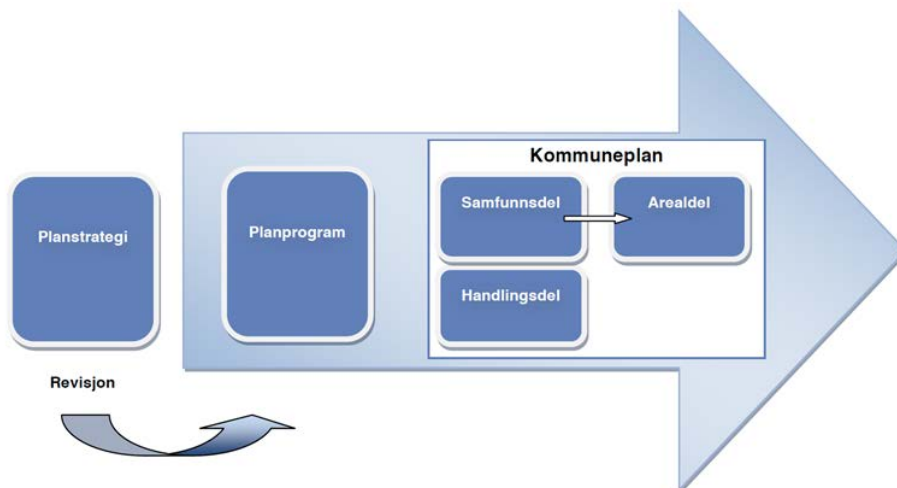
Arendal har valgt å revidere de to delene av kommuneplanen i to adskilte prosesser, hvor Arealdelen ble tatt først, og samfunnsdelen deretter. For arbeidet med samfunnsdelen betyr det at kommuneplanens arealdel er et styrende dokument i forhold til valg av mål og strategier.

2.2. Krav om planprogram

Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel er omfattet av plan - og bygningslovens (PBL) krav om planprogram 8Jfr.PBL § 4 -1).

Et planprogram er et verktøy for tidlig medvirkning. Det skal fortelle om formålet med planarbeidet, avklare viktige problemstillinger, avklare evt. utredningsbehov og angi hvordan planleggingen skal gjennomføres.

Planprogrammet gir alle interesserte muligheten til å komme med innspill og synspunkter tidlig i planprosessen.

3. FNs BÆREKRAFTSMÅL OG SAMSKAPING

3.1. FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål forplikter de 193 medlemslandene, inkludert Norge, og er derfor et naturlig utgangspunkt for nasjonale og regionale mål for bærekraft.

Disse målene skal legge premisser for arbeidet med kommuneplanen, og i planarbeidet skal det framkomme hvordan Arendal kommune bidrar til å nå målene.

Ved å bygge opp planen etter disse målene vil det være lettere å koble barn og unge på planarbeidet ved at det foreligger ferdig undervisningsopplegg for skolene for utfordringene knyttet til disse målområdene.

Også næringslivet forholder seg i økende grad til FNs bærekraftsmål i sine visjoner og forretningsplaner. En kommuneplan med det samme utgangspunktet vil gi gode muligheter for samskaping med Arendals mange bedrifter og virksomheter.

En annen fordel ved å bygge opp planen etter disse målområdene er at de vil være gjenkjennbare over tid, og planen vil være relevant opp mot regionale, nasjonale og internasjonale problemstillinger.

3.2. Samskaping i Arendal

Arendal kommune ønsker å bruke prinsippene for «samskaping» for å best mulig forankre prosessen og målene i befolkningen.

Kommunen har gjennom flere år jobbet for å involvere næringsliv, lag og foreninger og innbyggere i utformingen av lokalsamfunnet og kommunen.

I 2006 tok Arendal kommune initiativ til Samfunnsbyggingsprosjektet. Prosjektet kom i stand etter en erkjennelse av at samfunnsutvikling er en umulig oppgave for en kommune alene, og at alle gode krefter var nødvendige for å trekke i riktig retning. Prosjektet maktet imidlertid ikke å inkludere hele bredden av aktører som var nødvendig i et regionalt utviklingsarbeid, noe som resulterte i manglende forankring og legitimitet. Likevel var prosjektet starten på

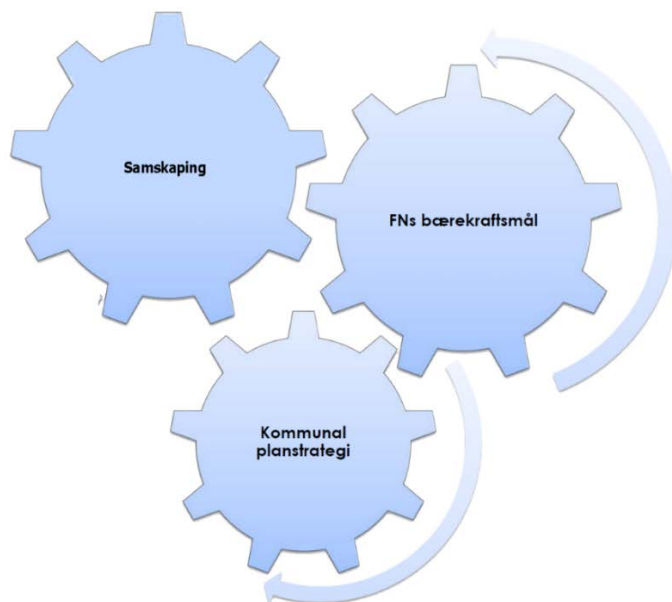
flere satsinger som senere ble realisert, herunder Sørlandet kunnskapshavn og Arendal internasjonale skole.

I 2011 vedtok politikerne i kommuneplanens samfunnsdel en visjon om «aktive og engasjerte innbyggere som legger en innsats i å være med å utforme sin kommune, og som inviteres til slik deltakelse gjennom stor åpenhet fra kommunens politiske ledelse og administrasjon.»

I 2012 ble Med hjerte for Arendal etablert som en plattform for samarbeid med sivilsamfunnet. Kommunen, KS i Agder, Røde Kors, Frelsesarmeen, Kirkens bymisjon, Nasjonalforeningen for folkehelse og Blå kors inngikk en intensjonsavtale basert på en omfattende felles prosess om utfordringer og muligheter. Prosjektet ble også omtalt i Stortingsmeldingen Morgendagens helse. Gjennom tålmodig arbeid og tillitsbygging er man i dag i stand til raskt å mobilisere nettverk rundt konkrete aktiviteter og prosjekter, ofte med ekstern finansiering. Hver aktør bidrar med sin spesifikke kompetanse og ressurser der det er naturlig.

I 2016 vedtok Arendal bystyre å videreføre samarbeidet på bakgrunn av resultater og anbefalinger fra følge- og aksjonsforskning. Det ble vedtatt at det skulle utarbeides en strategi for samhandling med frivilligheten og sivilsamfunnet.

I september 2018 vedtok Arendal Bystyre «Samskaping i Arendal. Sivilsamfunnsstrategi».

«Samskaping i Arendal» skal bidra til å skape en «bry-deg-kultur», hvor alle utfordres til å bidra til gode nærmiljø og et varmere samfunn. Selv om det ikke finnes et fasitsvar på hvordan samskaping kan eller skal skje ønsker Arendal bystyre med dette å bidra til et felles utgangspunkt for samskaping i Arendal.

«Samskaping i Arendal» er blitt til i samarbeid mellom representanter for Med hjerte for Arendal. Gjennom arbeidet med dokumentet har det vært arrangert studietur til Aarhus, et åpent folkemøte og en rekke aktiviteter i regi av Med hjerte for Arendal og Arendal kommune. Hensikten med disse aktivitetene har vært å prøve ut forskjellige metoder for samskaping og å øke kommunens kompetanse på feltet. Erfaringene som er gjort har vært utgangspunkt for tips og råd som gis i strategidokumentet.

4. FORVENTNINGER OG FØRINGER

4.1. Nasjonale forventninger og føringer

Hvert fjerde år utarbeider regjeringen nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. De nasjonale forventningene skal legges til grunn for kommunenes planarbeid. Nye nasjonale forventninger til regional- og kommunal planlegging ble vedtatt 12. juni 2015.

Nasjonale forventninger til gode og effektive planprosesser:

- Kommunene baserer planforslag og beslutninger på et godt og oppdatert kunnskapsgrunnlag, og ivaretar nasjonale og viktige regionale interesser. Kommunene sikrer samtidig tidlig medvirkning og involvering av allmennheten, berørte myndigheter, parter og interesseorganisasjoner.
- Kommunene tar hensyn til klimaendringer og risiko og sårbarhet i sin samfunns- og arealplanlegging og byggesaksbehandling. Kommunene sikrer at det utarbeides risiko- og sårbarhetsanalyser for utbyggingsplaner, som gir et godt kunnskapsgrunnlag for å forebygge og redusere aktuelle risiko- og sårbarhetsforhold. Det tas særlig hensyn til natur farer og eksisterende og fremtidige klimaendringer.
- Kommunene samarbeider om planlegging for verdiskaping, bærekraftig næringsutvikling og innovasjon med næringslivet og regionale og lokale aktører.

Nedenfor er det oversikt over andre relevante føringer for kommuneplanarbeidet (listen er ikke uttømmende):

- Plan- og bygningsloven
- Folkehelsesloven
- Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven
- Statlige planretningslinjer (SPR) for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging
- Rikspolitiske retningslinjer for universell utforming
- Rikspolitiske retningslinjer (RPR) for å styrke barn og unges interesser i planleggingen
- Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere
- Nasjonal jordvernstrategi
- Statlige planretningslinjer for klimatilpasning
- Vannforskriften

4.1. Regionplan Agder 2020 og 2030

Regionplan Agder 2020 er et regionalt samarbeid i Agder. Hovedmålet er å utvikle en sterk og samlet landsdel som er attraktiv for bosetting og næringsutvikling. Vi skal ta hele Agder i bruk, med vekt på en balansert utvikling og helhetstenkning. Det viktigste grepet i planen er derfor økt samhandling fordi det bare er gjennom felleskap vi kan nå ambisiøse mål.

Regionplanen 2020 har 5 hovedsatsingsområder:

- Klima: Høye mål – lave utslipp.
- Det gode livet: Agder for alle.
- Utdanning: Verdiskaping bygd på kunnskap.
- Kommunikasjon: De viktige veivalgene.
- Kultur: Opplevelser for livet.

Se hele dokumentet: [Regionplan Agder](#)

Det arbeides nå med en revidering av Regionplanen, «Agder 2030» Det er naturlig å ta inn i kommuneplanens samfunnsdel de utfordringer og strategier som behandles i dette arbeidet

4.1. Kommunale planer og strategier

- Den gjeldende kommuneplanens samfunnsdel
- Kommuneplanens arealdel, revidert 2018
- Kommunal planstrategi
- Handlingsprogram
- Kommunedelplaner/Temaplaner

Disse planene finnes tilgjengelig på [kommunens hjemmeside](#).

Gjeldende kommuneplan fra 2011 har 9 hovedmålsetninger / utviklingsstrategier og fem gjennomgående tema – levekår, likestilling, miljøhensyn, universell utforming og arealkonsekvenser - med tilhørende delmål som bygger opp omkring visjonen: Varm, stolt og utadvendt.

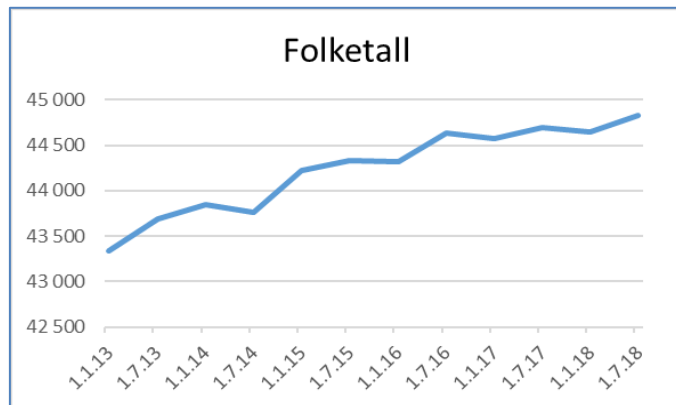
5. UTVIKLINGSTREKK

5.1. Befolkningsvekst / unge-eldre

Arendal kommune har synkende befolkningsvekst. Etter år 2014 har det i praksis vært tilnærmet nullvekst.

I årene 2015 – 2016 var veksten negativ hvis innvandringen holdes utenfor.

I alle utviklede land skjer det en aldersmessig forskyvning i befolkningen, så også i Arendal. Antallet eldre øker mens antallet yngre synker, se vedlegg.

Hvis en holder arbeidsinnvandrere og flyktninger / asylsøkere utenfor er det et klart mønster i flyttestrømmene.

Ungdom og unge voksne flytter ut (aldersgruppen fra 19 til 34 år), I aldersgruppen over 34 år er det flere som flytter inn enn ut. Det gjelder også for barn, det vil si at flere barnefamilier har i perioden 2010 – 2017 flyttet inn enn ut av kommunen.

Det er rimelig å anta at utflytting av ungdom og unge voksne skyldes manglende utdanningstilbud i kommunen.

5.2. Levekår/folkehelse

[Folkehelseprofilen](#) for Arendal viser utfordringsbildet.

- Arendal har en lavere andel med høyt utdannede enn resten av landet.
- Andelen som faller ut av videregående skole er høyere enn landsgjennomsnittet.
- Andelen barn i lavinntektshusholdninger er høy i Arendal, og har økt fra 2014.
- Andelen kvinner som røyker er høyere i Arendal enn i landet forøvrig
- Forventet levealder i Arendal er lavere både for kvinner og menn enn for landet for øvrig.
- Arendal har flere unge med psykiske problemer

Andre utfordringer:

- Arendal har store interne forskjeller i levekår, noe som vises i [Levekårsrapport 2014](#)
- Arendal vil få en stor utfordring i framtiden med økt antall pleietrengende eldre

5.3. Ett Agder / økt sentralisering

Regionreformen med opprettelse av ett Agder-fylke, med Kristiansand som fylkeshovedstad trer i kraft fra 1. januar 2020. Det er berettiget grunn til å frykte at statlige og fylkeskommunale arbeidsplasser i økende grad vil sentraliseres i Kristiansand, og at

tilsvarende kan skje med private foretak innen bank, forsikring osv. som til dels har fylkeskontorer.

Erfaringsmessig vil presset på store offentlige lokale institusjoner som sykehus og universitet også øke ved økende sentralisering.

5.4. Klima, miljø og klima-beredskap

Status: Klimaarbeidet er systematisert og institusjonalisert i Arendal kommune. Det er transportsektoren som bidrar med de største klimautslippene i Arendal.

I klima- og energiplanen som revideres i 2018, er Parisavtalen og FNs bærekraftsmål grunnlaget for klimareduserende tiltak for hele Arendalssamfunnet. Utgangspunkt for tiltakene er det årlige klimaregnskapet pr kommune, publisert av Miljødirektoratet.

Utfordringer, mål og strategier er lagt inn i den nye klima- og energiplanen.

5.5. Næringsattraktivitet

På Sørlandet er det bare Arendal og Kristiansand som har overskudd på arbeidsplasser, noe som betyr at flere pendler til arbeid i disse byene enn som pendler ut.

Antallet arbeidsplasser i Arendal er svakt synkende, men stabilt hvis området Arendal-Froland-Grimstad ses under ett.

For hele Østre Agder sett under ett har utviklingen i arbeidsplasser vært svakere enn i landet for øvrig på 2000-tallet.

Oppfølging av strategiene som presenteres i Næringspolitisk handlingsplan må prioriteres i planperioden.

5.6. Bostedsattraktivitet:

Arendal har hatt en økning på i gjennomsnitt 275 i antall boliger pr år de siste 10 årene. Aktiviteten var høy til og med 2012, og har siden stabilisert seg på 200-250 nye boliger i året. Boligmassen i Arendal har i løpet av de siste 10 år endret seg fra 75 % eneboliger i år 2008 til 67 % eneboliger i 2018. Det siste 10-året er nye boliger i all hovedsak blokkleiligheter eller rekkehus og lignende boliger.

Ettersom boligveksten er markedsstyrt må en regne med at utviklingen i retning av flere blokk-leiligheter er en trend som følger av aldrende befolkning og dels tilflytting til byen av folke fra andre deler av landet.

Utfordringen for Arendal er om vi bygger de rette boligene for barnefamiliene, og hvordan gjøre den eksisterende bygningsmassen attraktiv for de unge.

En rapport fra Telemarksforskning (2016) viser at hele Arendal og Østre Agder har hatt en høyere netto-tilflytting på 2000-tallet enn det en skulle forvente ut fra utviklingen i antall arbeidsplasser. Det er et tegn på at regionen har høy bostedsattraktivitet.

En høy bostedsattraktivitet kan skyldes både relativt lave boligpriser, godt klima og lett adgang til sjøen, og sikkert også andre faktorer. Allerede i dag er det overraskende mange

som bor i Risør men jobber i Oslo-området. Denne utviklingen vil kunne forsterkes når ny E18 østover kommer på plass, og kanskje også slå ut i Arendal.

Lave bokostnader og høy bostedsattraktivitet kan være et stort fortrinn for vår region, men også en utfordring i forhold til alderssammensetning og tjenesteproduksjon. I kommuneplanarbeidet må konsekvensene for offentlig tjenesteproduksjon vurderes opp mot den positive ressursen en stadig friskere andel unge pensjonister utgjør.

5.7. Demokrati/deltagelse

Arendal har en lavere valgdeltagelse enn både Aust-Agder fylke som helhet og hele landet.

Noe av dette henger sammen med forskjellen mellom bykommuner og landkommuner, hvor byer har lavere deltagelse enn landkommuner. Internt i kommunen er også valgdeltagelsen lavere i sentrum enn i utkantene.

Utfordringen for Arendal og de fleste andre byer er hvordan engasjere de som ikke deltar i de demokratiske prosessene. Gjennom utviklingen av sivilsamfunnsnettverket «Med hjerte for Arendal» har Arendal et spesielt godt utgangspunkt for videre strategiske satsinger.

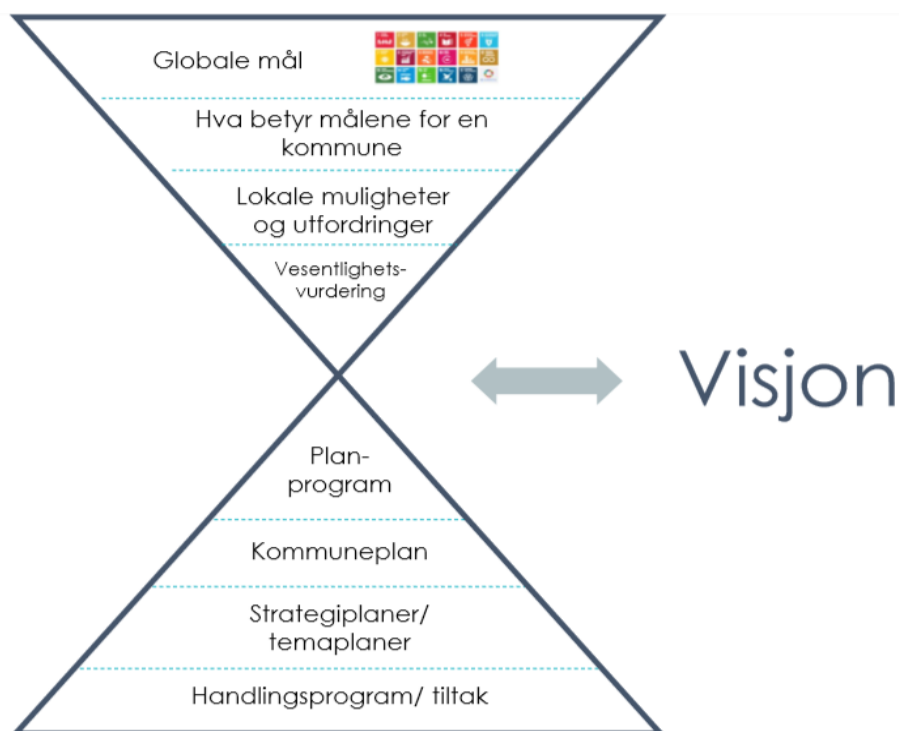
6. FORSLAG TIL MÅL FOR ARENDAL KOMMUNE

For å gjøre dette relevant for Arendal kommune, så har det vært nødvendig å prioritere de viktigste av FNs 17 bærekraftsmål og 169 delmål.

6.1. Prioriterte bærekraftsmål for kommuneplanrevisjonen

Arendal kommune gjennomførte en **vesentlighetsvurdering** av FNs bærekraftsmål med prosessen i Nye Asker kommune som modell, og med Pure Consulting som fasilitatorer.

Vesentlighetsvurderingen ble gjennomført i en workshop 29. oktober, hvor kommunens lederlag var invitert i tillegg til styringsgruppa for kommuneplanprosessen og viktige medarbeidere i Arendal kommune. Se prinsipp for vesentlighetsvurdering nedenfor.

Vurderingen ble foretatt i to runder, hvor 5 grupper a 5-6 medlemmer vurderte alle målene.

Arbeidsgruppene valgte da å prioritere disse målene:

- Bærekraftsmål Nr 3. God helse
- Bærekraftsmål Nr 4. God utdanning
- Bærekraftsmål Nr 8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- Bærekraftsmål Nr 10. Mindre ulikhet
- Bærekraftsmål Nr 11. Bærekraftige byer og samfunn
- Bærekraftsmål Nr 17. Samarbeid for å nå målene

Ettervurdering

Prioriteringen ble gjennomgått av kommunens lederlag 5 november og styringsgruppa for

kommuneplanprosessen 6 november. Det var da enighet om å prioritere også mål 13; Stoppe klimaendringene, og mål 14; Liv under vann. Arendal kommune har et langvarig klimaengasjement med definerte mål om klimanøytralitet, og har også en historisk tilknytning til sjøen, med muligheter for næringer innenfor "blå vekst".

Figuren nedenfor viser de prioriterte bærekraftsmålene, og hvordan de er vurdert i forhold til hovedfaktorer:

1. Hvor viktig målet er for kommunen. (Vannrett)
2. Hvor mye kommunen kan påvirke målet. (Loddrett)

6.2. Arendal kommunes prioriterte mål og relevante delmål:

Oversikten nedenfor viser de prioriterte globale målene og delmålene. Målene er oversatt til «kommunalsk» for å treffe bedre de utfordringene og mulighetene en kommune står overfor. Delmålene er nummerert som i den opprinnelige oversikten fra FN. Når delmål for mål nr 3 starter med delmål 3.4 så skyldes det at delmålene 3.1, 3.2 og 3.3. ikke er vurdert som relevante for en kommune.

Globalt mål 3. Sikre og fremme god helse og livskvalitet for alle

Relevante delmål for Arendal kommune:

- 3.4 Fremme mental helse og livskvalitet, og redusere dødsfall forårsaket av ikke-smittsomme sykdommer ved forebygging og behandling
- 3.5 Styrke forebygging og behandling av misbruk av narkotika og alkohol
- 3.6 Redusere dødsfall og skader forårsaket av trafikkulykker
- 3.8 Oppnå allmenn tilgang til grunnleggende og gode helsetjenester
- 3.a Forebygge tobakksskader

Globalt mål 4. Sikre inkluderende, rettferdig kvalitets- utdanning for alle, og fremme livslang læring

Relevante delmål for Arendal kommune:

- 4.1 Sikre at alle jenter og gutter fullfører grunnskole og videregående opplæring av høy kvalitet som kan gi dem relevant og reelt læringsutbytte
- 4.2 Sikre alle barn tilgang til god og tidlig omsorg og førskole, slik at de er forberedt på å begynne i grunnskolen
- 4.3 Sikre alle tilgang til god teknisk og yrkesfaglig opplæring og høyere utdanning, herunder universitetsutdanning
- 4.4 Oppnå en betydelig økning i antall unge og voksne med kompetanse som er relevant for sysselsetting, anstendig arbeid og entreprenørskap
- 4.5 Sikre lik tilgang til alle nivåer innenfor utdanning for sårbare personer, deriblant personer med nedsatt funksjonsevne, og barn i utsatte grupper
- 4.7 Sikre at alle elever tilegner seg kunnskap om bærekraftig utvikling og livsstil, menneskerettigheter, likestilling, fremme av fred og ikkevold, globalt borgerskap og verdsetting av kulturelt mangfold og kulturens bidrag til bærekraftig utvikling

Globalt mål 8. Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle

Relevante delmål for Arendal kommune:

- 8.2 Øke den økonomiske produktiviteten gjennom teknologisk modernisering og innovasjon
- 8.3 Fremme en utviklingsrettet politikk som støtter produktiv virksomhet, opprettelse av anstendige arbeidsplasser, entreprenørskap, kreativitet og innovasjon
- 8.4 Bedre utnyttelsen av ressurser innenfor forbruk og produksjon, og arbeide for å oppheve koblingen mellom økonomisk vekst og miljøødeleggelser
- 8.5 Full sysselsetting og anstendig arbeid for alle kvinner og menn, deriblant ungdom og personer med nedsatt funksjonsevne, og lik lønn for likt arbeid

- 8.6 Betydelig redusere andelen unge som verken er i utdanning eller arbeid
- 8.8 Beskytte arbeiderrettigheter og fremme et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle arbeidstakere, herunder arbeidsinnvandrere
- 8.9 Iverksette politikk for å fremme en bærekraftig turistnæring som skaper arbeidsplasser og fremmer lokal kultur og lokale produkter

Globalt mål 10. Redusere ulikhet

Relevante delmål for Arendal kommune:

- 10.1 Oppnå en gradvis og varig inntektsøkning for de fattigste 40 prosent av befolkningen
- 10.2 Myndiggjøre alle og fremme deres sosiale, økonomiske og politiske inkludering, uten hensyn til alder, kjønn, funksjonsevne, rase, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion eller økonomisk eller annen status
- 10.3 Sikre like muligheter og redusere forskjellsbehandling
- 10.4 Vedta politikk, særlig når det gjelder skatter og avgifter, lønn og ytelser, med sikte på å oppnå en gradvis utjevning av forskjeller

Globalt mål 11. Gjøre byer og samfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige

Relevante delmål for Arendal kommune:

- 11.2 Sørge for at alle har tilgang til trygge, lett tilgjengelige og bærekraftige transportsystemer til en overkommelig pris
- 11.3 Oppnå en mer inkluderende og bærekraftig urbanisering
- 11.4 Styrke innsatsen for å verne om og sikre verdens kultur- og naturarv
- 11.7 Sørge for allmenn tilgang til trygge, inkluderende og lett tilgjengelige grøntområder og offentlige rom
- 11.a Støtte positive økonomiske, sosiale og miljømessige forbindelser mellom byområder og omland

Globalt mål 13. Handle umiddelbart for å stanse klimaendringene og bekjempe konsekvensene

Relevante delmål for Arendal kommune:

- 13.1 Styrke evnen til å stå imot og tilpasse seg klimarelaterte farer og naturkatastrofer
- 13.2 Innarbeide tiltak mot klimaendringer i politikk, strategier og planlegging
- 13.3 Styrke enkeltpersoners og institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer

Globalt mål 14. Bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling

Relevante delmål for Arendal kommune:

- 14.1 Redusere alle former for havforurensning
- 14.2 Forvalte økosystemene i havet og langs kysten på en bærekraftig måte
- 14.5 Gi minst ti prosent av kyst- og havområdene juridisk vern

- 14.a Styrke vitenskapelig kunnskap, bygge opp forskningskapasitet
- 14.b Gi fiskere som driver småskala fiske med enkle redskaper, tilgang til ressurser og markeder

Globalt mål 17. Styrke og fornye partnerskap for bærekraftig utvikling

Relevante delmål for Arendal kommune:

- 17.14 Oppnå en samstemt politikk for bærekraftig utvikling
- 17.17 Stimulere til og fremme velfungerende partnerskap i det offentlige, mellom det offentlige og private og i det sivile samfunn, på grunnlag av partnerskapenes erfaringer og ressurser

6.3. Videre arbeid med bærekraftsmålene

På bakgrunn av de utvalgte delmålene skal planprosessen avklare hvilke konkrete strategier og veivalg som skal legges til grunn for den videre samfunnsutviklingen i Arendal.

Det er en ambisjon å unngå å utarbeide deltajerte tiltak i kommuneplanens samfunnsdel. Dette for å gjøre kommuneplanen relevant over tid. Konkrete tiltak vil fremkomme gjennom temarelaterte kommunedelplaner.

7. FREMDRIFTSPLAN OG ORGANISERING

7.1. Forslag til fremdriftsplan

Faser	Aktivitet	Aktører	Tidsrom
1. Oppstart av prosessen	Vedtak om oppstart Samskapingsstrategi vedtatt		Sept. 2018
2. Samskapingsprosess	Gjennomgang av bærekraft- mål, vesentlighetsvurdering.	Bystyret, Styrings- gruppa. Lederlaget, MHFA, Adm.	Okt.-nov. 2018
3. Forslag planprogram	Utarbeide forslag til planprogram	Adm. Kom utv. 21 nov	Nov. 2018
4. Høring Planprogram	Offentlig innsyn		Des.18/jan.19
5. Samskapingsprosess	Innspill til kommuneplanen	Styringsgruppa, Adm.	Jan-feb. 19
6. Fastsette planprogram	Sammenstilling av høringsuttalelser / forslag	Kommuneplanutvalg 13 feb. (6 mars)	Feb. 19 (mars)
7. Forslag til ny kommuneplan	Utarbeide forslaget	Administrasjonen	Mars 2019
	Vedta forslag kommuneplan	Politisk	April/mai 2019
8. Høring kommuneplan	Offentlig høring		Mai 2019
9. Utarbeide plan	Skrive endelig plan	Administrasjon	Mai/juni 2019
10. Politisk sluttbehandling		Bystyret 29 august	August 2019
11. Evaluering	Fokus på samskaping		Høsten 2019

7.2. Organisering av planarbeidet

Politisk Styringsgruppe utgjøres av varaordførere og de tre komitelederne, 2 representanter for opposisjonen og fire representanter for sivilsamfunnet gjennom «Med hjerte for Arendal»

Administrativ koordineringsgruppe: Lederlaget (Rådmann og kommunalsjefer)

Ressursgruppe / arbeidsgruppe bestående av representanter fra kommunalsjefenes fagområder samfunnsutvikling, oppvekst, helse og levekår og økonomi.

7.3. Kommunikasjon og medvirkning

Det vil bli utarbeidet et informasjons- og medvirkningsopplegg, basert på Plan- og bygningsslovens krav: <https://lovdata.no/lov/2008-06-27-71/§5-1>

Gjennom åpne møter, media, bruk av sosiale medier, kommunens nettside og Med hjerte for Arendal legges det opp til en medvirkningsprosess, der ulike samfunnsgrupper inviteres med media, bruk av sosiale medier, kommunens nettside og Med hjerte for Arendal legges det opp til en medvirkningsprosess, der ulike samfunnsgrupper inviteres med.

I arbeidet med revisjon av kommuneplanens samfunnsdel vil sivilsamfunnet bli involvert både gjennom representasjon i styringsgruppa, og deltagelse i arbeidsverksteder (workshop). Det er lagt opp til direkte involvering i forbindelse med prioritering av de mest aktuelle bærekraftsmål og delmål og ved gjennomgang av høringsuttalelser og innspill før planprogrammet endelig vedtas. «Med hjerte for Arendal» vil kjøre egen sideløpende prosess for å komme med gode innspill både til planprogrammet og det endelige forslaget til kommuneplan.

Oppdatert informasjon om arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel ligger på nettsiden: <https://www.arendal.kommune.no/nykommuneplan>

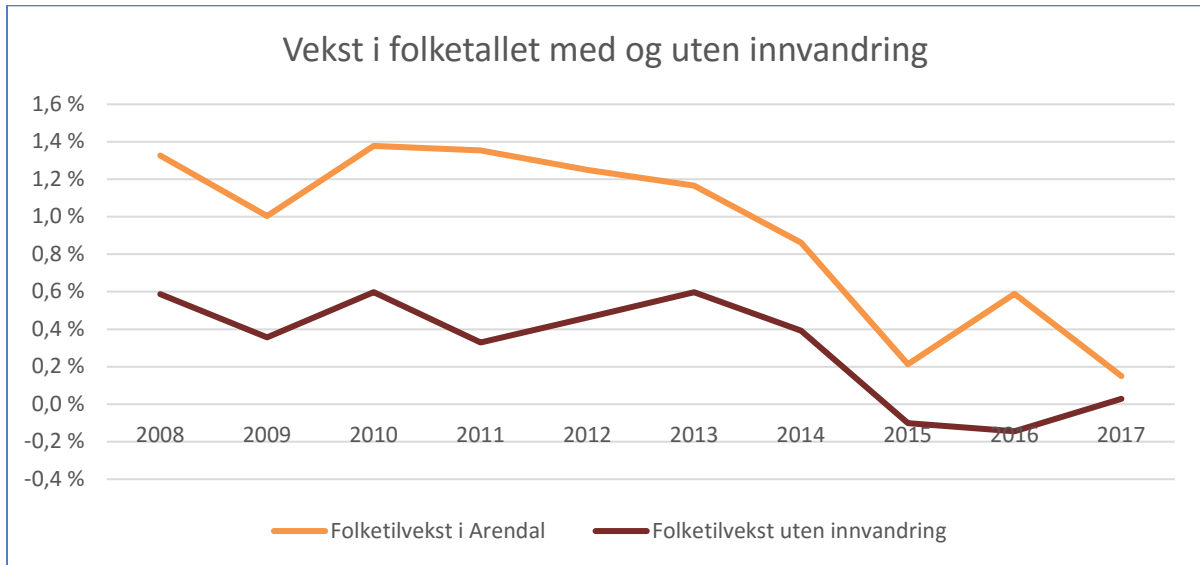
8. VEDLEGG

8.1. [Samskaping i Arendal \(følg lenken i teksten\)](#)

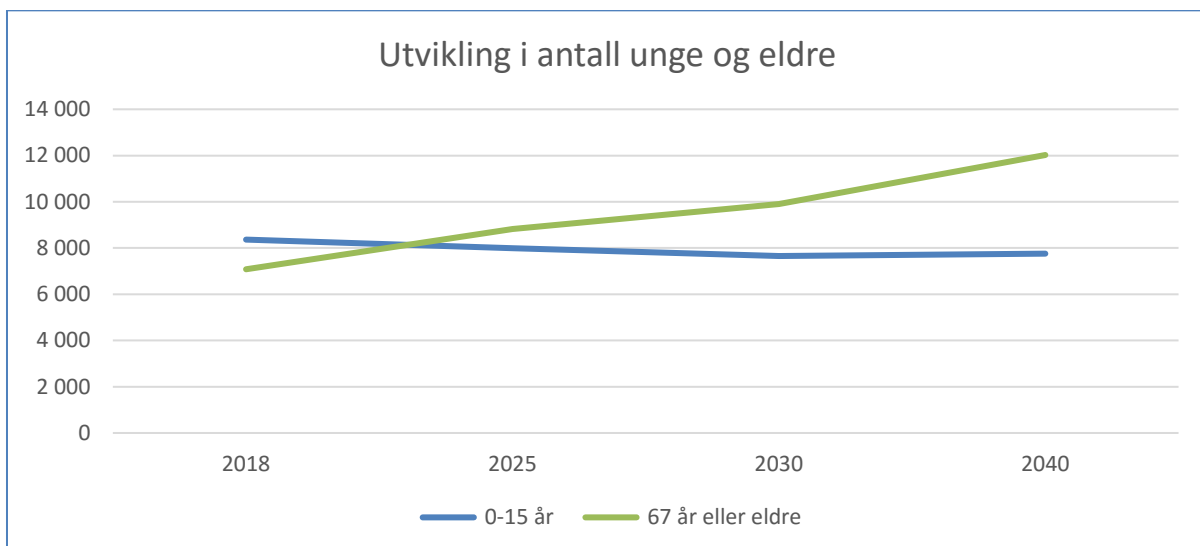
8.2. Befolkningsstatistikk

Arendal kommune har de siste 10 årene (2008-2017) hatt en gjennomsnittlig vekst i folketallet på 0,9 % i året. Veksten var høy fram til 2014, siden har veksten avtatt, se grafen nedenfor.

I årene 2015 – 2016 var veksten negativ hvis en holder innvandringen utenfor, spesielt «flyktningkrisen» som vi ser utslag av i 2016. I 2017 var det igjen en viss vekst i folketallet.

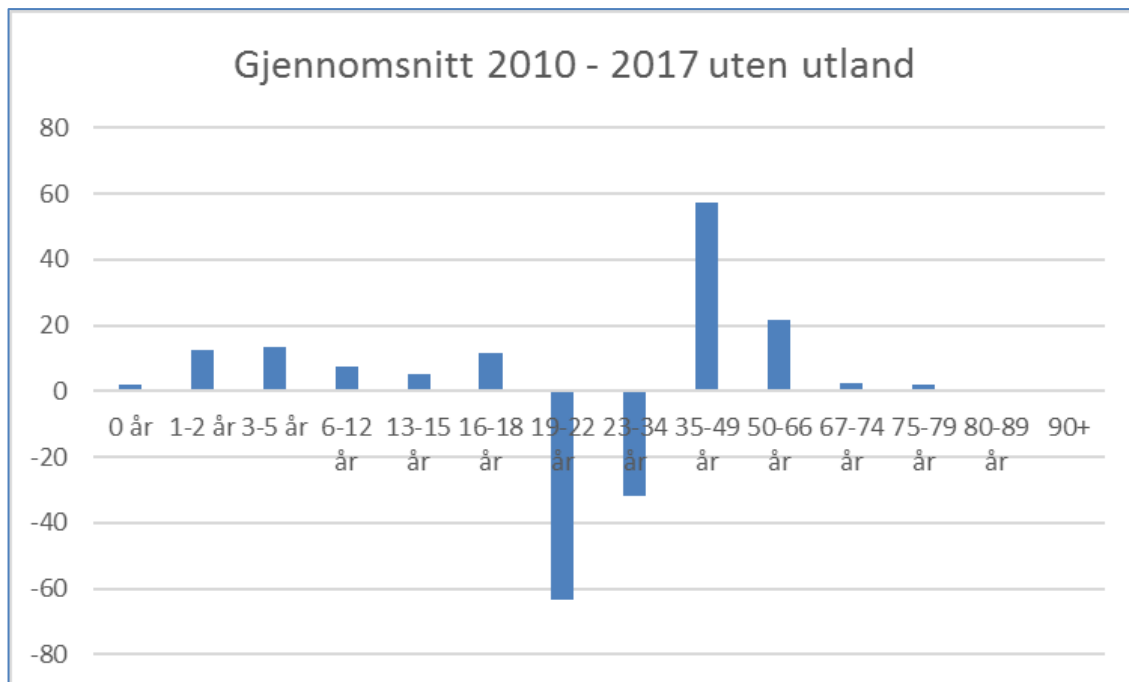

I alle utviklede land skjer det en aldersmessig forskyvning i befolkningen, så også i Arendal. Antallet eldre øker mens antallet yngre reduseres, se graf nedenfor hvor utviklingen er framskrevet til år 2040 i tråd med SSB's siste prognoser.

Ettersom befolkningsveksten i Arendal de siste årene i hovedsak skyldes tilflytting av ulike kategorier innvandrere slår disse også sterkt ut i flyttetallene.

For å få en ide om hvordan flyttemønsteret er utenom innvandrere må flytting til og fra utlandet holdes utenfor. I figuren nedenfor er det positiv tilflytting når søylene er over null, og negativ tilflytting (fracflytting) når søylene er under null.

Det er i aldersgruppen fra 19 til 50 år at de fleste flytter på seg. I alderen 19-34 år er nettoflyttingen negativ (det vil si at flere flytter ut av kommunen enn inn). I aldersgruppen over 34 år er det flere som flytter inn enn ut. Det gjelder også for barn, det vil si at flere barnefamilier har i perioden 2010 – 2017 flyttet inn enn ut av kommunen.

Tallene for de tre siste årene (2015-2017) er litt mer negative når flytting til og fra utlandet holdes utenfor. For barnefamilier er det om lag like mange som flytter inn og ut, mens det spesielt i gruppa 19-22 år er mange flere som flytter ut (eller melder flytting). Dette er den aldersgruppen hvor unge mennesker flytter for å få seg utdanning.

8.3. VEDLEGG: FNs bærekraftsmål